

SPAAR ^{het} GEIN

7

november
1996

NIEUWSBRIEF VAN DE VERENIGING SPAAR HET GEIN

LANDSCHAPSBEHEER EN DE TOEKOMST VAN HET GEIN

Duurzaam behoud van het Geinlandschap is de centrale doelstelling van de vereniging 'Spaar het Gein'. Voor zo'n duurzaam behoud zijn minimaal twee dingen nodig: het afwenden van bedreigingen van buitenaf en een zorgvuldig beheer van het gebied zelf.

Met het laatste hebben de Geinbewoners al eeuwenlang ervaring en daarom is het Gein ook zo mooi geworden. Maar het behoud van de kwaliteiten van het Geinlandschap in de toekomst is niet vanzelfsprekend. Is er ook straks nog voldoende tijd, geld en animo om de traditionele 'boeren-natuur' van het Gein in stand te houden? Het wordt tijd om daar eens bij stil te staan.

Ons uitgangspunt is dat we het Gein mooi willen houden. De vraag die dan onmiddellijk volgt luidt: hoe doen we dat en welke rol moet 'landschaps-beheer' daarbij spelen? Want dat is het begrip dat in veel plannen een grote rol blijkt te spelen. In deze Nieuwsbrief een aftrap voor de discussie. Op de jaarvergadering van 9 december a.s. gaan we erover doorpraten.

_____ lees verder op pag. 2

Natuurvriendelijke inrichting en beheer van het Gein

In opdracht van het Hoogheemraadschap Amstel en Vecht heeft Landschapsbeheer Utrecht (LU) een plan opgesteld voor natuurlijke inrichting en beheer van Gein en Winkel. LU zal het plan in overleg met de betrokken partijen uitwerken. Langs het Gein en langs de Winkel heeft LU al een aantal eigenaren bereid gevonden mee te denken en mee te werken aan natuurvriendelijke inrichting en beheer van de oeverlanden.

Hooiland, rietlandjes, hakhoutbosjes en knotbomen sieren het landschap van het Gein. Als een

blauw-groen lint stroomt het Gein door het open polderlandschap. De intensiveringen van de landbouw zijn grotendeels voorbij gegaan aan de oevers en oeverlanden van het Gein. Niet alleen voor bewoners en recreanten is een aantrekkelijk landschap behouden gebleven, ook veel planten en dieren kunnen hier goed vertoeven. Toch is het beheer en de inrichting nu minder geschikt voor zeldzame planten- en diersoorten.

_____ lees verder pag. 2

In deze nieuwsbrief

pagina 1

- Landschapsbeheer en de toekomst van het gein
- Natuurvriendelijke inrichting en beheer van het gein

pagina 2 en 3

- vervolg pagina 1

pagina 4

- Gemeentelijk groenbeheer
- Landschapsbeheer Utrecht

pagina 5

- De oeverlanden

pagina 6

- Werk met werk maken

pagina 7

- Weidevogelbescherming aan het gein
- Uit het bestuur

pagina 8

- Herfstwaarnemingen
- Colofon

Met de bon op de achterkant kunnen nieuwe leden zich aanmelden

De Werkgroep Publiciteit.

Extra nummers van deze nieuwsbrief zijn verkrijgbaar bij: Anneke de Groot tel. 0294-284807 of Tjebbe de Boer tel. 0294-284531

Natuurvriendelijke inrichting en beheer van het Gein

vervolg van pag. 1 art. 2

Betrokken eigenaren en organisaties

Het plan is opgesteld in nauw overleg met Hoogheemraadschap Amstel en Vecht en de provincies Utrecht en Noord-Holland.

Daarnaast zijn de Gemeente Abcoude, het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Groengebied Amstelland, de vereniging Spaar het Gein, de milieugroep Abcoude-Baambrugge, de Amsterdamse Hengelsport-vereniging en de Algemene Weesper Hengelaars Bond van het plan op de hoogte gesteld.

Maar niet alleen met organisaties wordt overleg gevoerd. Ook en vooral de eigenaren van de oevers en oeverlanden worden door Landschapsbeheer Utrecht bij het plan betrokken.

Plan

Het plan gaat uit van het bestaande landschapsbeeld:

- het Gein als een blauw-groen lint in het open polderlandschap, waardoor het van grote afstand herkenbaar blijft;

- in de oevers een afwisseling tussen open en besloten delen: bloemrijke oevers met zicht op het water en dotterrijke, meer gesloten rietkragen; beide afgewisseld met knot- en opgaande bomen;

- een variatie aan oeverlandjes: open bloemrijke graslandjes met pinksterbloem, koekoeksbloem en valeriaan, afgewisseld met rietlandjes met dotters, lisdodde en mogelijk orchideeën en hakhoutbosjes met mossen, varens en boterbloemen.

Bij de inrichting en het beheer wordt er rekening mee gehouden dat zo veel mogelijk streekeigen planten- en diersoorten van de veranderingen kunnen profiteren. Rietlandjes worden afgeschraapt, veel populieren vervangen door (knot-)boomsoorten als els, es, wilg, linde of eik. Hierdoor kan de steenuil weer broeden in de holle knotwilgen, kunnen vlinders overwinteren in riet-

stengels, gaan wezeltjes op zoek naar muizen in het gras en kan wellicht, in de toekomst, een otter weer vis vangen in het water van het Gein.

Uitvoering

De aanbevolen inrichtings- en beheersmaatregelen aan de oeverlandjes en oevers kunnen worden uitgevoerd door de eigenaar of door loonwerkers en/of vrijwilligers. Ook de gemeente Abcoude is er bij betrokken.

De vrijwilligers van LU hebben met veel enthousiasme langs het Gein en de Winkel gewerkt en staan te popelen om weer nieuwe projecten aan te pakken.

Vergoedingen

Door een gezamenlijke bijdrage van het Hoogheemraadschap Amstel en Vecht, de Provincie Utrecht, het Groene Hart en Groengebied Amstelland kunnen de noodzakelijke inrichtingsmaatregelen, zoals het afschrapen van rietlandjes, het slaan van oeverbeschoeiingen, het verwijderen van gevaarlijke, grote bomen of het planten van streekeigen beplanting volledig worden vergoed.

Voor het natuurvriendelijk beheer van de oeverlanden wordt een vergoeding gegeven aan de eigenaar. Bij uitvoering van het werk door het hoogheemraadschap of vrijwilligers van LU gaat de vergoeding naar die organisaties. Er zijn dan voor de eigenaar geen extra kosten aan verbonden.

Medewerking

Medewerking aan dit plan is geheel op vrijwillige basis. Wel is het zo dat inrichtings- en beheersmaatregelen alleen zinvol zijn bij instandhouding op lange termijn. Bij medewerking aan het plan wordt dan ook verwacht dat de eigenaar voor tien jaar zal meewerken. Hopelijk kunnen wij ook op uw medewerking rekenen.

Rik Jansen

Landschapsbeheer en de toekomst van het gein

vervolg van pag. 1 art. 1

Sinds 1990 voert de landelijke overheid een geheel nieuwe koers als het gaat om natuur en landschap. Het nieuwe ideaal van de politiek is 'natuurontwikkeling', het creëren van grootschalige natuurgebieden in Nederland. Dat is een breuk met meer traditionele behouds- en beschermingsstrategieën. Daar kom je niet ver mee, zo is de redenering, op die manier ben je voordurend in het defensief. Natuurbeleid zou eerder offensief moeten zijn en moeten streven naar een fikse uitbreiding van de natuur.

Ecologische hoofdstructuur

In het Natuurbeleidsplan (1990) is deze visie neergelegd. Voor het hele land is een zg. Ecologische Hoofd Structuur (EHS) ontwikkeld die alle, ook de nieuw aan te leggen natuurgebieden omvat. Een belangrijk begrip in dit beleid is 'functiescheiding'. Daar wordt mee bedoeld dat verschillende maatschappelijke functies in verschillende ruimtelijke gebieden moeten worden gelokaliseerd: wonen, recreatie, industrie en dus ook de natuur. Dat betekent, kort gezegd, dat in gebieden waar natuurontwikkeling plaats moet vinden geen plaats meer is voor andere functies, zoals landbouw.

Verweving van landbouw en natuur is uit den boze. Het ideaal in de natuurontwikkelingsfilosofie is het terugbrengen van echte, ongerepte natuur in Nederland, een 'oernatuur', waarin ook weer plaats is voor uit ons land verdwenen diersoorten als de visarend en de lynx. Een natuur van grote allure en vol spannende uitdagingen voor de bezoeker.

Natuur en cultuur.

Dit natuurontwikkelingsbeleid is nu een jaar of vijf in uitvoering en het gaat niet van een leien dakje. Om te beginnen zijn heel wat liefhebbers van natuur en landschap er nogal

Wilt u meer informatie over het project, bel of schrijf dan met: Rik Jansen Landschapsbeheer Utrecht Postbus 121 3730 AC De Bilt telefoon 030-2205534

Op pag. 4 in deze nieuwsbrief kunt u lezen wat Landschapsbeheer Utrecht is en doet en wat de mogelijkheden voor subsidie en ondersteuning bij het beheer van landschapselementen zijn.

ongelukkig mee. Het is immers gaandeweg duidelijk geworden dat de aandacht voor de nieuwe natuur ten koste gaat van de zorg voor de traditionele natuur, die zo kenmerkend is voor het gevarieerde Nederlandse cultuurlandschap. Dat heeft geleid tot een groeiende kritiek op pogingen van de overheid om in het kader van de EHS aantrekkelijke delen van ons cultuurlandschap (bijvoorbeeld uiterwaarden en polders) te bestemmen tot natuurontwikkelingsgebied. Velen betreuren dat, omdat ze gehecht zijn aan oude cultuurlandschappen. Dat soort landschappen heeft een duidelijke herkenbaarheid. Vaak ligt er een heel stuk geschiedenis in opgesloten. En dus zei de bevolking van het Friese Gaasterland onlangs: 'We hoeven hier helemaal geen 500 ha natuurontwikkelingsgebied, Gaasterland heeft altijd een prachtig landschap gehad en dat willen we ook graag zo houden'. Landbouw en natuur. Problemen dus. En er rijzen nog meer problemen, omdat de natuurontwikkelingsplannen betekenen dat veel agrarische grond uit productie zou moeten worden genomen. De ANWB en het Wereldnatuurfonds (WNF) bepleiten dat o.a. in het Groene Hart. Ook elders bestaan plannen om weidegebieden om te vormen tot plassen en moerassen. Het lijkt soms wel dat men vergeet dat er op het platteland ook nog mensen wonen die er hun brood moeten verdienen. Toch is het gelukkig niet alleen natuurontwikkeling wat de klok slaat. Op tal van plaatsen beginnen groepen van boeren zelf, en op hun eigen manier, aan natuurbeheer. Aan de andere kant van Amsterdam bijvoorbeeld, in Waterland, is een Vereniging Agrarisch Natuurbeheer opgericht, met 200 boerenleden. Minister Van Aartsen (LNV) blijkt niet ongevoelig voor deze ontwikkelingen. Hij herkent en erkent de zorg van de boeren voor hun

omgeving en wil voortaan meer geld steken in het agrarisch natuurbeheer. Daarmee is de idee van functiescheiding niet meteen helemaal verdwenen, maar de verwevingsgedachte die nooit helemaal weg is geweest wordt er nadrukkelijk naast gezet. De natuurorganisaties zijn daar over heel boos, maar ik meen dat we deze beleidsomslag toe moeten juichen. Hij maakt immers een einde aan de arrogante, stadse idee dat het agrarisch landschap overbodig is geworden en dat het tijd wordt voor 'echte' natuur.

Het Geingebied

Wat betekent dit alles voor het Geingebied. Om te beginnen moeten we vaststellen dat er in de afgelopen jaren gelukkig geen plannenmakers zijn langsgekomen om van onze polders moerassen of zoiets te maken. Toch speelt het Gein een rol in de EHS als ecologische verbindingzone tussen de Ronde Venen en de Vechtplassen. Met name de oeverlandjes langs het Gein worden beschouwd als belangrijke 'stapstenen' voor de flora en fauna in deze ecologische corridor. Dat heeft ertoe geleid dat die oever landjes in 1993 zijn aangewezen als 'beschermde natuurmonument'. Net als op zoveel andere plaatsen heeft die aanwijzing van bovenaf bij veel boeren in het Gein kwaad bloed gezet en tot bezwaren aanleiding gegeven (zie elders in dit nummer). Landschapsbeheer is samenwerking. Toch is het m.i. niet

nodig dat de EHS/oeverlandjeskwesie voor altijd tot onverzoenlijke standpunten leidt. Ik zeg dat, omdat er een paar hoopgevende ontwikkelingen op gang zijn gekomen. In opdracht van het Hoogheemraadschap Amstel en Vecht mis recent een plan opgesteld voor een natuurvriendelijke inrichting en beheer van het Gein en de Winkel (zie de bijdrage van Rik Jansen in dit nummer). Dat plan heeft weliswaar te maken met de ecologische verbindingzone, maar mist toch de toon van 'wij komen het allemaal

even regelen met of zonder U'. Het is een initiatief dat streeft naar overeenstemming en samenwerking tussen overheid en particuliere eigenaren. Het gaat niet over natuurontwikkeling zonder mensen, maar om het beheer van de traditionele boeren natuur in het Gein. Wat het allemaal precies waard is, moet nog blijken. Er ligt in ieder geval een interessant gesprekstema op tafel: agrarisch natuurbeheer (inclusief subsidie-regelingen) als basis voor een duurzaam behoud van het Geinlandschap, nadrukkelijk gekoppeld aan een gezonde agrarische bedrijfsvoering. Het bestuur van Spaar het Gein wil samen met alle leden van de vereniging en vooral met de bewoners uit het Gein graag zoeken naar de beste manier waarop aan de uitdaging van het landschapsbeheer vorm kan worden gegeven.

Jan Slofstra (voorzitter)

Gemeentelijk Groenbeheer

Eén van de instanties die hun steentje bijdragen aan het onderhoud van het buitengebied is de gemeente. Sinds enkele jaren behoort het gehele Geingebied tot de gemeente Abcoude.

Wie meer wilt weten over wat de gemeentelijke uitendienst doet van plan is met groen in zijn of haar omgeving kan contact opnemen met Adri Bakker, 0294-284073.

Hoofd van de gemeentelijke buitendienst, Adri Bakker: 'de gemeente Abcoude doet het bermonderhoud aan Gein Noord vanaf het fietspad naar Amsterdam-ZO tot aan de brug bij Driemond en aan Gein Zuid vanaf de Velterslaan tot aan Driemond. Daarnaast is de Velterslaan in onderhoud bij de gemeente'. De gemeente zorgt voor het maaien van de bermen. De bermsloten worden geschoond en de wilgen geknot. Oudere, hoge bomen genieten speciale aandacht, vooral de populieren. Bakker: 'Die kunnen gevaarlijk worden en als ze omwaaien kunnen ze een stuk van de kade meenemen. Het afgelopen jaar heb ik een lijst opgesteld van de meest noodzakelijke ingrepen. Die lijst is afgewerkt. Diverse populieren zijn gekapt. De gemeente zorgt

steeds voor herinplant, met els, linde, es, knotwilg en soms toch weer populier.' Ook voor het komende seizoen heeft Bakker al weer een lijstje in de maak: wilgen met watermerkziekte, populieren die gevaarlijk groot worden of een gevaar vormen voor leidingen. De rijen hoge populieren aan Gein Zuid, voorbij Bijlmerlust, moeten binnenkort ook aangepakt worden. Maar concrete plannen zijn daarvoor nog niet gemaakt.

Het plan voor een natuurlijke inrichting en beheer van Gein en Winkel, dat Landschapsbeheer Utrecht heeft opgesteld, heeft Bakker al op z'n bureau liggen. 'In het algemeen sta ik achter de ideeën voor een meer ecologisch beheer. Landschapsbeheer Utrecht en het hoogheemraadschap hebben een

goede aanzet gegeven. Met de opsteller van het plan, Rik Jansen, ben al een keer langs het Gein gereden. Komende winter wil ik de plannen nog 's goed bestuderen.

Het is natuurlijk wel zo dat veel ideeën duur zijn. Zo maaien we de bermen nu één keer per jaar, in augustus, en klepelen het gras. Daarmee krijg je een eenvormige begroeiing, zonder bloemen. Het is de goedkoopste methode. Als je 2 of 3 keer zou maaien en het maaisel zou afvoeren, worden de bermen natuurlijk veel mooier. Maar dat kost ook veel meer. En we hebben nu al veel te weinig geld om uit te voeren wat nodig is. Maar in het plan staan ook subsidie-mogelijkheden genoemd.

Misschien is er iets mogelijk. Daar wil ik 's naar kijken. Verder is dat natuurlijk ook een zaak voor het gemeentebestuur. Misschien dat we in samenwerking met anderen, zoals Landschapsbeheer, het hoogheemraadschap en particuliere eigenaren, meer kunnen bereiken.'

Tjebbe de Boer

Landschapsbeheer Utrecht

De Stichting Landschapsbeheer Utrecht (LU) staat voor actieve zorg van de mens voor het landschap in de eigen omgeving. LU werkt daaraan samen met iedereen die daarbij betrokken zou moeten zijn. Met als doel een mooi en leefbaar landschap voor mens, plant en dier.

Landschapsbeheer Utrecht
Rik Jansen /
Vincent Kroon
stbus 1213730
AC De Bilt
030-2205534

LU ondersteunt agrariërs en andere particuliere grondeigenaren/-gebruikers kosteloos bij het beheer van kleine landschapselementen en agrarisch natuurbeheer. Zij geeft adviezen, verstrekt subsidies en biedt hulp bij aanleg en onderhoud van landschapselementen, weidevogelbeheer of andere vormen van agrarisch natuurbeheer door inschakeling van vrijwilligers. Via de aanplantactie 'Boeren Planten Bomen' biedt LU een uitgebreid scala aan inheemse bomen, struiken en vele, vaak ouderwetse rassen hoogstamfruitbomen tegen aantrekkelijke prijzen. In de winterperiode kan

tweemaal besteld worden, waarna het plantmateriaal aan huis wordt afgeleverd. Een brochure met een overzicht van het assortiment, prijzen, plantinstructies en veel aanvullende informatie kan bij Landschapsbeheer worden aangevraagd.

Jarenlang heeft de knotgroep Abcoude langs het Gein gewerkt aan onderhoud van het Gein. Nadat enkele jaren vrijwel geen onderhoud is verricht, heeft LU op verzoek van de eigenaren en met behulp van vrijwilligers en loonwerkers het onderhoud hervat. Wilgen zijn geknot, rietlandjes afgeschraapt en

gemaaid. LU gaat bij dit werk uit van een kleinschalige aanpak en directe betrokkenheid van de eigenaren. Over het plan voor een natuurvriendelijk beheer en inrichting van het Gein en de Winkel kunt u elders in deze Nieuwsbrief meer lezen.

Kleine landschapselementen in het cultuurlandschap zijn van onschatbaar belang als leefgebied voor planten en dieren. Buiten de bestaande natuurgebieden zijn kleine landschapselementen toevluchtsoorten voor dieren, waar ze kunnen nestelen, voedsel zoeken of rusten. Wilde planten vinden er een groeiplaats. Voor de mens zijn kleine landschapselementen waardevol als karakteristiek deel van de omgeving waarin men woont, werkt of recreëert. Een landschap om met gezamenlijke inspanning te behouden.

De oeverlanden: geen beperking van de rechten van de eigenaar

In 1993 zijn veel oeverlandjes langs het Gein door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij aangewezen als 'beschermde natuurmonument'. De bedoeling van de overheid is om daarmee de aanwezige natuurwaarden en het natuurschoon in stand te houden en te ontwikkelen. Voor de eigenaren betekent de aanwijzing dat een reeks van activiteiten niet meer is toegestaan zonder vergunning. De meeste eigenaren verzetten zich hiertegen.

Door de aanwijzing van de oeverlanden als natuurmonument mag je daar van de éne op de andere dag niet meer bouwen, graven, ontwateren, afval storten of recreatieve activiteiten toelaten. Naast deze verbodsbepalingen zijn er mogelijkheden om tegen een vergoeding het beheer van de terreintjes aan te passen.

De aanwijzing, met bijbehorende verbodsbepalingen, is door de overheid opgelegd; van vrijwilligheid is geen sprake.

Al geruime tijd geleden heeft een aantal boeren/eigenaren beroep aangetekend bij de Raad van State. Zij vinden dat de oeverlanden al sinds jaar en dag prima worden onderhouden en dat mede daardoor de zo gewaardeerde natuurwaarden zijn ontstaan. Het beheer van de oeverlanden heeft altijd vrijwillig plaatsgevonden. Dat verandert niet door de aanwijzing als natuurmonument. Maar wat wel verandert is de rechtszekerheid van de eigenaren. Zo zijn de eigenaren verplicht om versterking van de terreintjes te voorkomen. Maar hoe kunnen zij nou verantwoordelijk worden gesteld als recreanten versterking teweeg brengen? Bovendien heeft de overheid niet duidelijk gemaakt wat onder versterking moet worden verstaan.

Ook de lange rij van verbodsbepalingen zit de eigenaren dwars. Veel activiteiten, zoals niet bebouwen, zijn al in het bestemmingsplan geregeld. De verbodsbepalingen zijn overbodig en brengen rechtsonge-

lijkheid met zich mee. Het kan niet geheel worden uitgesloten dat de aanwijzing van de natuurmonumenten in de toekomst ooit nog eens beperkingen met zich mee zal brengen voor landbouwbedrijven in de directe omgeving. Zo'n risico willen de boeren uiteraard niet lopen.

De indieners van het bezwaarschrift hebben niets tegen instandhouding van de oeverlanden. Zij willen ook best meewerken aan instandhouding door het noodzakelijke onderhoud uit te voeren, zoals ze dat altijd al gedaan hebben. Maar de manier waarop de overheid hen met de aanwijzing als natuurmonument allerlei verplichtingen oplegt wijzen zij af. Op 9 december a.s. (toevallig net op de dag van de jaarvergadering van 'Spaar het Gein') zal de zaak bij de Raad van State worden behandeld.

Tjebbe de Boer

Wordt het Gein langzaam minder waard door al die bedreigingen? Inflatie van de schoonheid, de rust en het landelijk karakter van het Gein? De contributie van de Vereniging Spaar het Gein is gelukkig vrij van inflatie: in 1997 is de bijdrage wederom slechts f 15,- Meer mag natuurlijk ook. Doen! Het Gein is het waard.

RABO-bank
Abcoude, rekening
30.05.55.687
t.n.v. Ver. Spaar het
Gein. Gironr. van
de bank: 85703

Werk met werk maken

Het hoogheemraadschap beheert water én natuur

Opdrachtgever voor het plan 'Natuurvriendelijke inrichting en beheer van Winkel en Gein' van Landschapbeheer Utrecht is het Hoogheemraadschap Amstel en Vecht.

Ik praat met Peter Verkaik, hoofd van het district Proosdij, in zijn kantoor te Vinkeveen. 'Waarom laat het hoogheemraadschap - een waterschap, dat er toch in de eerste plaats voor zorgt dat wij droge voeten houden - nu een beheersplan voor natuur en landschap opstellen?', vraag ik hem. 'Het is begonnen aan de Winkel', vertelt Verkaik, 'later is het uitgewaaierd naar het Gein. Ook aan de Waver zijn we al enige tijd bezig met natuurvriendelijk oeverbeheer.

Omslag in het denken

Voor ons is en blijft het waterbeheer de belangrijkste taak. Maar waterbeheer en natuurvriendelijk oeverbeheer gaan vaak heel goed samen. Zo hebben we oeverlanden afgeschraapt tot op boezemniveau. Dat is een goede zaak voor de waterberging.

Tegelijk is het goed voor de dotterbloemen. Zo kun je werk met werk maken!

Een ander voorbeeld. Soms zie je dat oeverlandjes afkalven. Herstel van de afslag en instandhouding van de oeverlandjes is nodig, omdat dat bescherming biedt voor het dijklichaam. Zowel voor het waterbeheer als voor de natuur is het dan aantrekkelijk om geen puin te storten. Daarom planten we riet; dat is natuurlijk, geen zwaar materiaal dat wegzakt. En we maken een beschoeiing van wilgentakken.

Een jaar of vier geleden is het denken bij het hoogheemraadschap omgeslagen. Sindsdien wordt gepoogd om waterbeheer

en natuurbeheer zo veel mogelijk met elkaar te combineren.

Bomen kappen

Afgelopen voorjaar schrokken sommige Geinliefhebbers, toen op Gein Noord flink wat bomen werden gekapt. Verkaik: 'Er stonden nogal wat bomen die gevaar opleverden voor het dijklichaam. In goed overleg met de eigenaar hebben we toen ingegrepen. Helaas konden we het werk pas in het voorjaar laten uitvoeren. En over de uitvoering door de aannemer ben ik ook lang niet tevreden. Het heeft veel te lang geduurd voordat het hout werd afgevoerd.' Na de kap zijn essen ingeplant en moerasplanten. Het voordeel van essen is dat ze langzaam groeien en de kade dus niet zo snel in gevaar brengen.

De komende jaren zal er meer moeten worden gekapt. De populieren aan Gein Zuid worden te groot en te gevaarlijk. Bovendien is de kade daar op sommige plekken te laag en instabiel. Dat betekent overstromingsgevaar. 'In het veengebied zakken de kades immers langzaam maar zeker, al gaat dit aan het Gein minder snel dan in de Venen. Na verloop van tijd moet je ophogen. Waar de kade smal is, zullen we een paar meter grond moeten aankopen en de kade ook verbreden.' Hoewel Verkaik het liefst nu al zou beginnen met de kap, zijn er nog geen uitgewerkte plannen.

Varen op het Gein

Het hoogheemraadschap is ook vaarwegbeheerder. Op sommige plaatsen is het Gein ondiep en moet er gebaggerd worden. De bedoeling is om ook hier weer 'werk met werk te maken': de bagger kan worden gebruikt om de oever-

landen te verstevigen. Het vaarwegbeheer brengt ons gesprek op de spoorverdubbeling. Bij een spoor op maaiveldniveau is een sluis nodig. 'Het is natuurlijk ook prima als het spoor onder de grond komt. Als de stremming van de vaarweg maar opgeheven wordt. Overigens zal het op het Gein nooit erg druk worden.

Aanpak

Het hoogheemraadschap en Landschapbeheer Utrecht hebben ideeën, menskracht en (een beetje) geld. Ze geven advies en steken zelf de handen uit de mouwen. Ze werken uitstekend samen met de gemeente en willen dat ook met particuliere eigenaren, op basis van wederzijdse overeenstemming. 'De eigenaren aan het Gein zijn niet altijd makkelijk te bewegen tot samenwerking', zegt Verkaik, 'maar als ik zie hoe die aanwijzing van de oeverlandjes als natuurmonument door de overheid is aangepakt, dan kan ik ook wel begrijpen dat men sceptisch is. Die aanwijzing heeft de zaak geen goed gedaan. Het kan een bedreiging vormen voor de landbouwbedrijven. Dat kan niet.' Het hoogheemraadschap gaat in elk geval anders te werk, in goed overleg met de eigenaren.

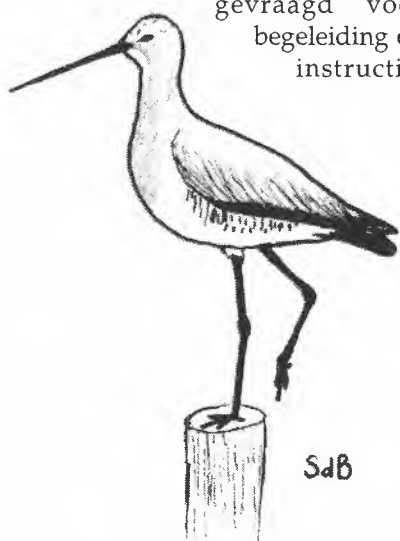
Tjebbe de Boer

Weidevogelbescherming aan het gein

In het voorjaar van 1996 heeft de onlangs opgerichte vogelwerkgroep Abcoude een start gemaakt met weidevogelbescherming bij een drietal landbouwbedrijven aan Gein Zuid. Geen van ons had al ervaring met dit soort vrijwilligerswerk, dus werd Floor van Vliet van Landschapsbeheer (Noord-Holland, in dit geval gevraagd voor begeleiding en instructie.

De boeren Boekhorst, Hak en Den Hartog zagen de samenwerking wel zitten en op hun land is vervolgens een keer of vijf gezocht naar nesten. In de meeste gevallen gaat het dan om nesten van Kievit, scholtekster, grutto en tureluur. Het aantal nesten bleek helaas minder te zijn dan gehoopt en verwacht. Waarschijnlijk heeft het droge voorjaar daar een rol in gespeeld. Toch is het de bedoeling dat in 1997 het experiment wordt voortgezet. Ook al is het aantal nesten niet spectaculair, elk gespaard nest is er één! Op enkele andere bedrijven aan het Gein wordt al langer aan nestbescherming gedaan, onder meer op de boerderij van Jan Beukeboom. Gevraagd naar zijn ervaringen met het nestbeschermingswerk vertelt hij enthousiast over de goede samenwerking met zijn vrijwilliger. Hij benadrukt dat het belangrijk is als er begrip en respect is voor de eisen van een goede bedrijfsvoering. Daarnaast schenkt het

veel voldoening als het dan inderdaad lukt om door het plaatsen van stokjes of ijzeren nestbeschermers broedende vogels en hun jongen te sparen. Geamuseerd vertelt Jan Beukeboom hoe een scholtekster soms tussen de trekkerssporen zit te broeden en zich niet laat verschrikken. Maar als je er als boer geen aardigheid in hebt, kun je er beter niet mee beginnen. Boeren die nog niet benaderd zijn en wel hun weidevogels willen sparen kunnen inlichtingen vragen bij Tjebbe de Boer (0294-284531) of ondergetekende. En een ieder die zin en tijd heeft om mee te helpen in het voorjaar is van harte welkom, we kunnen nog wel wat versterking gebruiken!

Gay Jannette Walen
Tel. 0294-284850

Uit het bestuur

Ledenvergadering

Op 9 december a.s. houdt de Vereniging Spaar het Gein haar jaarlijkse algemene ledenvergadering.

Na het huishoudelijke gedeelte staat het thema van deze Nieuwsbrief centraal: 'Landschapsbeheer en de toekomst van het Gein'. Gastspreker is Rik Jansen, opsteller van het plan voor natuurvriendelijke inrichting en beheer van Winkel en Gein.

Plaats: Partycentrum Koekenbier. Aanvang: 20.00 uur.

Spoorverdubbeling

Na de acties in Abcoude en de discussies in de Tweede Kamer,

afgelopen winter en voorjaar, is het lange tijd stil geweest rond de spoorverdubbeling. Ondanks haar aanvankelijke weigering heeft Minister Jorritsma toch besloten een nader onderzoek in te stellen naar de kosten van verdiepte aanleg. De Tweede Kamer heeft daarop besloten de resultaten van dit onderzoek af te wachten. Het onderzoek was al enkele maanden geleden afgerond, maar is pas half november door de Minister gepubliceerd. Precies één weekend voor het vervolgdebat in de Tweede Kamer! En wat blijkt? Wat 'Abcoude' altijd al dacht, blijkt juist te zijn: verdiepte aanleg kost veel minder dan de minister altijd heeft beweerd. Maar Desondanks vindt Jorritsma de kosten nog te hoog en

wijst zij verdiepte ligging af. Onbegrijpelijk! Het woord is nu opnieuw aan de Tweede Kamer. Vanuit Abcoude zijn de kamerleden al weer terdege 'ingesproken'. De ontknoping zal niet lang meer op zich laten wachten.

Bestemmingsplan Buitengebied

De gemeenten Abcoude en Loenen zijn gestart met de voorbereiding van een nieuw bestemmingsplan buitengebied. Een belangrijke operatie voor allen die in het buitengebied wonen, werken en recreëren. Spaar het Gein is vertegenwoordigd in een 'klankbordgroep'. Wij zijn vast van plan om ons ook hierbij hard te maken voor de belangen van het Geingebied.

Heeft u ideeën of wilt u meewerken? U bent van harte welkom. Graag contact opnemen met Tjebbe de Boer (tel. 02946-4531).

Herfstwaarnemingen

Een stille, mistige middag met een aantrekkende zuidwestenwind. Spinnedraden wuiven door je gezicht. Er zou vanmiddag een zonsverduistering te zien zijn, maar de zon houdt zich onzichtbaar, ook vóór hij is verduisterd. Uiteindelijk valt toch nog een kier te ontwaren in de wolkendeken, die door de opstekende wind opeens als wattenplukken uit elkaar getrokken wordt. Het apocalyptische wonder openbaart zich enkele seconden aan het onbeschermd oog. De bleekgele zon lijkt veranderd in een maansikkel: een zwart kwartier bedekt de linkerbovenkant van de ronde schijf. Dan verdwijnt alles weer achter het beschermende wolkendeek. Gelukkig voor de onbedekte ogen vertoont het wonder zich niet meer. Even was over het grijsgroene landschap een zachtgouden weerschijn getrokken en een ogenblik glinsterden de stervende leliebladeren als grote, bronzen dukaten, opgegraven uit een ver verleden, op het zwartgroene water. In die snel verdwijnende glans schittert het kwistig neergestrooide blad van wilg en populier nog even na op het gladde, spiegelende wateroppervlak. Een trage meeuw vliegt over het polderland, lusteloos op zoek naar voedsel. De wilde eenden hebben hun verenkleed aangepast aan het verschietend groen en het beginnend bruin van het riet langs het water. Zacht kwakend kabbelen ze rond. Ondanks de laatste winter, die lang en koud was, zijn er eindelijk weer meer waterhoentjes dan meerkoeten in de buurt. Ze lopen over de waterleliebladeren langs het riet en maken werkelijk kipachtige geluidjes, wanneer ze zich al kontjewippend met hun witte 'broekje' en knikkend met hun kop met rode snavel voortreppen. Koolmeesjes zwermen van tuin naar tuin en van struik naar struik, ondertussen allerlei geluidjes makend.

Doortrekkende staartmezen in de elzen en populieren langs de weg laten zich van heel dichtbij bekijken, zo druk hebben ze het met zaadjes pikken. De koeien bewegen bedaard door het bevelde, groenbemeste land, genietend van het laatste gras. De hulstbessen zijn, modebewust, oranje geworden; helderrode kamperfoeliebessen hangen, onaangeroerd door vogels, rijp te blozen. En waar het in juni witbewolkt zag van de meidoornbloesem, zie je nu vurige rode hagen schijnen. Er is een rijkdom aan vlierbessen dit jaar: in donkerpaarse massa's buigen ze de takken naar de grond en hoewel de houtduiven en de mersels zich er al dagenlang aan te goed doen, zijn de struiken nog lang niet van hun last verlost.

De boeren halen het laatste gras van het land. Het geurt al lang niet meer zoals in mei.

Een week geleden waren er nog sprinkhanen te horen in de schemering, herinneringen oproepend aan warme, droge zomeravonden. Maar na de regenbuien van de laatste dagen houden ze het blijkbaar voor gezien. De oeverlandjes zijn nu net als de bermen bezaaid met geelgroen blad van populier en wilg.

Tegen de avond, in de steeds langer wordende schemering, parelt het gezang van roodborstjes door de stilte. In deze tijd van het jaar klinkt dat net zo fel en hartstochtelijk als hun rode borstje afsteekt tegen het donkergroen.

Als het donker is geworden, verschijnt plotseling een egel, rennend over het asfalt. Maar hij ziet zijn weg versperd door een auto die voorbij rijdt. Met eigenwijze puntsnoet en vriendelijke kraallogjes wacht ie, zonder z'n stekels op te zetten tot de weg weer vrij is en vervolgt dan zijn gevaarlijke tocht, zigzaggend van berm naar berm, ritselend door het bruinverdorde esdoornblad.

Anneke de Groot

De Nieuwsbrief van de vereniging Spaar het Gein verschijnt 2 maal per jaar en wordt gratis aan de leden toegezonden.

Lezers zijn van harte uitgenodigd voor het inzenden van copy. Wij denken aan stukjes over onderwerpen die te maken hebben met de geschiedenis van het Gein, de actuele situatie of de toekomst van het Gein. Voor het samenstellen en bijhouden van een archief willen wij graag beschikken over relevante stukken, maar ook dia's, foto's, proza, poëzie etc.

Copy zenden aan:

Tjebbe de Boer, Dr. Koomansstr. 13
1391 VZ Abcoude

Deze Nieuwsbrief is samengesteld door de Werkgroep Documentatie & Publiciteit:

Tjebbe de Boer, Gay Jannette
Walen en Arnold van de Klundert
Vormgeving:
Laura Kisman en Thijs Unger

Redactieadres:

Tjebbe de Boer, Dr. Koomansstr. 13
1391 VZ Abcoude, 0294- 284531

Ja, ik geef mij op als lid/donateur*

van de Vereniging Spaar het Gein

naam:

straat:

postcode:

woonplaats:

Ik betaal door overmaking van
f 15,- (meer mag ook)

op rekening nr. 30.05.55.687

van de Rabobank

te Abcoude t.n.v. de Vereniging
Spaar het Gein.

Gironummer van de bank is 85703

Opsturen naar:

Arnold van de Klundert,

Kerkstraat 32 b, 1391 HC Abcoude

*doorstrepen wat niet van toepassing is.